

กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีปัญหาจราจรติดขัดมากหลายพื้นที่มานานหลายปี ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนนิยมเดินทางโดยรถส่วนบุคคลเป็นจำนวนมาก ซึ่งรัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนเดินทางโดยระบบขนส่งสาธารณะมากขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามลักษณะการเดินทางในปัจจุบันแสดงให้เห็นว่า ผู้เดินทางยังไม่นิยมใช้ระบบขนส่งสาธารณะเท่าที่ควร สาเหตุที่สำคัญส่วนหนึ่งมาจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะยังขาดความเข้าใจลักษณะการเดินทางโดยระบบขนส่งสาธารณะในพื้นที่ ดังนั้นการศึกษานี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาลักษณะการเดินทางโดยระบบขนส่งสาธารณะในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และแนวโน้มจากอดีตถึงปัจจุบัน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะต่อไป การศึกษานี้เริ่มจากการรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ครัวเรือนที่มีอยู่มาวิเคราะห์ปริมาณการเดินทาง ลักษณะการเดินทาง และการเปลี่ยนแปลงลักษณะต่างๆ ของการเดินทางโดยระบบขนส่งสาธารณะ โดยใช้วิธีทางสถิติ ผลจากการศึกษา พบว่า ในปี พ.ศ. 2546 กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีปริมาณการเดินทางทั้งสิ้น 13.6 ล้านเที่ยวต่อวัน คิดเป็นสัดส่วนของระบบขนส่งสาธารณะและระบบขนส่งส่วนบุคคล ร้อยละ 34 และ ร้อยละ 51 ตามลำดับ โดยรถประจำทางสีแดงมีบทบาทสำคัญที่สุด กล่าวคือ มีปริมาณการใช้ร้อยละ 25-30 เกือบทุกพื้นที่ ในขณะที่พื้นที่กรุงเทพชั้นนอก มีการใช้รถประจำทางเล็กในซอยมากที่สุด ร้อยละ 20 และพื้นที่ปริมณฑล มีการใช้รถตู้ ร้อยละ 20 นอกจากนี้ยังพบด้วยว่า ผู้เดินทางโดยระบบขนส่งสาธารณะ มีการเปลี่ยนต่อรถประมาณ 2 ครั้งต่อเที่ยว มากกว่าร้อยละ 75 ใช้เวลาในการเดินทางมากกว่า 20 นาทีต่อเที่ยว โดยเวลาที่ใช้ในการเดินทางบนรูปแบบการเดินทางหลักมีค่าสูงกว่าเวลาที่ใช้ในการเดินทางบนรูปแบบการเดินทางเสริมถึง 5 เท่า สำหรับค่าใช้จ่ายในการเดินทาง พบว่า มากกว่าร้อยละ 80 เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางน้อยกว่า 20 บาทต่อเที่ยว ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 8 ของระดับรายได้ประชากรและร้อยละ 3 ของรายได้ครัวเรือน โดยค่าใช้จ่ายในการเดินทางบนรูปแบบการเดินทางเสริมมีค่าน้อยกว่าบนรูปแบบการเดินทางหลักถึง 0.7 เท่า ในส่วนของแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะการเดินทางระหว่างปี พ.ศ. 2538 และ พ.ศ. 2546 พบว่า ปริมาณการเดินทางโดยระบบขนส่งสาธารณะลดลงจากร้อยละ 35 เป็นร้อยละ 27 ขณะที่การเดินทางโดยระบบขนส่งส่วนบุคคลกลับเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 42 เป็นร้อยละ 51

Many areas in the Bangkok Metropolitan Regions have faced the problem of heavy traffic congestion for many years due to private passenger cars' popularity with a large number of the traveling public. The government has tried to mitigate this problem accordingly by promoting patronage of public transportation systems in recent years. Nonetheless, trip patterns today show inadequate patronage of public transportation systems. A key part of the reason stems from public transit developers' lack of understanding of area public transit trip patterns. Consequently, the object of this study is to examine public transit trip patterns in the Bangkok Metropolitan Region area and to examine the trend from the past to the present so that relevant parties may reference this information as basis for further developmental planning of public transit systems. The study began by collating survey interview data of existing households and subsequently proceeded to apply statistical analyses on trip volumes, trip modes, and transfers between various modes of public transportation. Results of the study reveal that in 2003 the total number of trips in the Bangkok Metropolitan Regions numbered 13.6 million per day. Of this total trip number, 34 percent were by public transportation, while 51 percent were by private vehicles. Regular non-air conditioned, red-cream BMTA commuter buses are most prevalent, that is, they provided 25-30 percent of all services in almost all areas of Bangkok. While in the outlying areas of Bangkok, jitneys provide 20 percent services in side streets, known locally as "sois." In regional provinces adjacent to Bangkok, 20 percent of all transit services are provided by public passenger-van service providers. Moreover, it was also discovered that users of the public transit system engage in about 2 transfers of vehicles per trip; more than 75 percent spend greater than 20 minutes in traveling per trip; and that the time spent on the main mode of travel was 5 times greater than that of the supplementary mode. As for travel expenses, it was found that over 80 percent of public transit users spend less than 20 baht per trip, which amounts to 8 percent of population income and 3 percent of household income. Travel expense for supplementary trips is 0.70 times less that of main trips. Regarding mode shift trend between the years 1995 and 2003, it was discovered that trips via public transport modes dropped from 35 percent to 27 percent, while trips via private transport modes rose from 42 percent to 51 percent.